

Nr 199.

Ankom till riksdagens kansli den 4 juni 1918 kl. 5 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar rörande vissa anslag under femte huvudtiteln å 1919 års riksstat och tilläggsstaten för år 1918.

(1:a avd.)

Anslag å 1919 års riksstat.

1:o) I den till riksdagen den 14 januari 1918 avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov har Kungl. Maj:t under punkt 3 av femte huvudtiteln föreslagit riksdagen, att i avvaktan på den proposition angående beviljande av anslag till skeppsgosseskolor, Kungl. Maj:t kunde komma att till riksdagen avlåta, i det till skeppsgosseskolan uppförda ordinarie anslaget, nu 29,720 kronor, måtte beräknas en förhöjning av 35,280 kronor och detta anslag i dess helhet sålunda beräknas till 65,000 kronor.

Skeppsgosse-
skolan.
[3*.]

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten, den 22 mars 1918 dagtecknad proposition (nr 333), under åberopande av propositionen bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över sjöförvarsärenden för samma dag, med ändring av de i statsverkspropositionen till innevarande års riksdag under femte huvudtiteln framställda förslag, såvitt de berördes av här nedan under f), g), h) och k) gjorda framställningar, föreslagit riksdagen att

a) med godkännande av de i statsrådsprotokollet förordade staterna för skeppsgosseskolan i Karlskrona och för skeppsgosseskolan i Marstrand för år 1919, i riksstaten för samma år öka anslaget till skeppsgosseskolan, nu 29,720 kronor, med 47,080 kronor till 76,800 kronor samt

*) Hänvisar till punkt i Kungl. Maj:ts proposition.

i riksstaten upptaga anslaget under förändring benämning: »Skeppsgosseskolor»;

b) godkänna i stadsrådsprotokollet förordade villkor och bestämmelser för åtnjutande av de i staterna för nämnda skeppsgosseskolor upptagna avlöningsförmåner;

c) förklara,

att de under b) omnämnda villkor och bestämmelser skola i tillämpliga delar gälla i fråga om de ämneslärare, vilka till äventyrs komma att uppföras å övergångsstat;

att en var, som med eller efter ingången av år 1919 tillträder befattning vid skeppsgosseskola, skall vara pliktig underkasta sig ovan nämnda villkor och bestämmelser; samt

att de förutvarande ordinarie befattningshavare, vilka icke före den 1 november 1918 anmäla, att de vilja underkasta sig ny avlöningsstat samt därvid fästade villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola vardas bibehållna vid dem enligt dittills gällande ordinarie stat tillkommande avlöningsförmåner;

d) medgiva, att ålderstilläggen för de å skeppsgosseskolornas stater upptagna befattningshavarna må utgå från det under riksstatens femte huvudtitel uppförda ordinarie anslaget till ålderstillägg;

e) föreskriva,

att rektor vid skeppsgosseskola skall tillhöra elementarlärarnas nya änke- och pupillkassa;

att ordinarie ämneslärare vid skeppsgosseskola skall tillhöra folk-skollärarnas änke- och pupillkassa; samt

att nuvarande innehavare av rektorsbefattning vid skeppsgosseskola, därest han kvarstår i tjänst vid tiden för den nya lönestatens ikraftträdande, ävensom nuvarande innehavare av skollärartjänst vid skeppsgosseskola, som övergår till den nya staten, skola i fråga om änke- och pupillpensionering fortfarande tillhöra flottans pensionskassa;

f) med godkännande av den i statsrådsprotokollet förordade staten för flottans skeppsgossekår för år 1919, i riksstaten för samma år öka förslagsanslaget till avlöning för flottans kårer och stater, nu 6,341,969 kronor, med 269,922 kronor 50 öre till 6,611,891 kronor 50 öre eller i jämnat tal till 6,611,892 kronor;

g) i riksstaten för år 1919 öka förslagsanslaget till naturaunderhåll åt personal vid flottan, nu 2,121,659 kronor, med 20,422 kronor till 2,142,081 kronor;

h) i riksstaten för år 1919 öka reservationsanslaget till flottans krigsberedskap och övningar, nu 3,828,000 kronor, med 108,000 kronor till 3,936,000 kronor;

i) för anskaffning av en enkel tandklinikuppsättning för skeppsgossekåren i Marstrand på extra stat för år 1919 bevilja ett reservationsanslag av 2,000 kronor;

k) för arvoden åt vid skeppsgossekåren i Marstrand anställda personer samt medikamenter, bad m. m. på extra stat för år 1919 bevilja ett förslagsanslag, högst 12,475 kronor; samt

l) med godkännande av den i statsrådsprotokollet förordade tilläggsstaten för flottans skeppsgossekår för år 1918, på tilläggsstat till riksstaten för samma år bevilja ett förslagsanslag, högst 12,500 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

I fråga om de under a), f), i) och l) här ovan upptagna framställningarna har utskottet redan avgivit utlåtande, och kommer utskottet under särskilda punkter här nedan att yttra sig rörande Kungl. Maj:ts förslag under g), h) och k). I detta sammanhang upptager utskottet alltså till behandling endast de under b)—e) gjorda framställningarna.

De villkor och bestämmelser, som ansetts böra stadgas för åtnjutande av de i staterna för skeppsgosseskolorna upptagna avlöningsförmånerna, äro följande, nämligen:

i fråga om ändrad tjänstgöringsskyldighet, förflyttning till annan tjänst, förening av tjänster m. m.:

att befattningshavare skall, därest vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden vid en blivande omorganisation av skeppsgosseskolorna eller eljest kan varda stadgad, vara pliktig att, med bibehållande av den tjänstegrad och den avlöning han innehar, efter nya eller förändrade föreskrifter sköta de med befattningen förenade göromål;

att befattningshavare vidare skall, likaledes med bibehållande av den tjänstegrad och den avlöning han innehar, vara pliktig att, när helst så av Kungl. Maj:t prövas lämpligt, låta sig förflyttas till annan befattning inom undervisningsväsendet, dock att befattningshavare, som varder förflyttad till annan ort, skall vara berättigad att av statsverket erhålla skäligen flyttningshjälp till det belopp, Kungl. Maj:t för varje särskilt fall bestämmer;

att befattningshavare skall vara skyldig underkasta sig de ändrade bestämmelser, som kunna varda stadgade rörande den änke- och pupillkassa han tillhör;

att befattningshavare vidare skall vara skyldig underkasta sig de bestämmelser, som må bliva föreskrivna till elevernas skyddande mot smittosam lungdot;

Utskottets
yttrande.

att med ordinarie befattning icke må förenas annan tjänst å rikets, riksdagens eller kommunens stat;

att med ordinarie befattning ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är försett med Kungl. Maj:ts oktroj eller blivit registrerat såsom aktiebolag, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning av vad slag det vara må, så framt ej vederbörande stationsbefälhavare, uppå därom gjord framställning, finner uppdraget eller befattningen utan hinder för tjänstgöringen vid skeppsgosseskolan kunna få mottagas och tills vidare bibehållas;

i fråga om avlöningsförmåners uppbärande m. m.:

att tjänstgöringspenningar skola för ämneslärare beräknas utgå för läsårets antal läsveckor samt att de i rektors avlöning ingående tjänstgöringspenningar skola beräknas utgå efter kalenderår, men till olika belopp för lästiden och för ferierna efter särskilda bestämmelser, som av Kungl. Maj:t fastställas;

att tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, befattningshavare verkligen tjänstgjort, men för den tid, han eljest varit från tjänstgöringen befriad, skola utgå till den, som förordnats att uppehålla befattningen:

att den, som av sjukdom hindras att förrätta sin befattning, äger uppbära hela lönen, men att den, som eljest undfår ledighet, såsom för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag, eller i behörig ordning avstänges från tjänstgöring eller av annan anledning är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöver sina tjänstgöringspenningar avstå så mycket av lönen, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest provas skäligt;

att avlöning ej må utgå till befattningshavare för tid, varunder han avhållit sig från tjänstgöring utan att hava i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest befattningshavare varder avstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del av hans avlöning, som icke provas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej provas skäligt låta honom uppbära något därav;

att den, som tillträder ny avlöningsstat, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, upphörande av eller minskning i extra inkomster, som kunna åtfölja tjänstebefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed; samt

att vid avgång från tjänsten till följd av avskedstagande, entledigande eller dödsfall själva lönen utgår till månadens slut;

i fråga om ålderstillägg;

att, därest förhöjning av lönen efter viss tids fortsatt innehavande av befattning är i staten medgiven, tidpunkten för

första förhöjningen bestämmas att inträda efter fem år, under villkor att innehavaren under mer än fyra femtedelar av den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med gott vitsord bestritt sin egen eller, på grund av förordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att härvid icke må föras honom till last den tid, han åtnjutit ledighet för fullgörande av värnplikt, och

för andra förhöjningen efter ytterligare fem år, på samma villkor, samt

för tredje förhöjningen efter än ytterligare fem år, ävenledes på samma villkor,

under iakttagande, vad var och en av omförmälda löneförhöjningar angår, att den högre avlöningen ej må tillträdas förr än vid början av kalenderåret näst efter det, varunder den stadgade tjänsteåldern blivit uppnådd;

att därvid befattningshavare bör tillgodoräknas tid, som före den nya statens trädande i kraft förflutit från hans tillträde till innehavande befattning eller motsvarande tjänst å den gamla avlöningsstaten;

att för ordinarie ämneslärare enahanda bestämmelser i avseende å ålderstilläggsberäkning skola gälla, som i detta hänseende äro eller kunna vara stadgade för lärare vid högre folkskolor;

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande av löneförhöjning, redan uppnått den levnadsålder, vid vilken han enligt bestämmelserna i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension är skyldig att från tjänsten avgå, icke må tillträda samma förhöjning;

i fråga om skyldighet att avgå från tjänsten och pensionsrätt:

att i fråga om skyldighet att avgå från tjänsten ävensom i fråga om rätt till pension skall gälla vad i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension är vid tiden för den nya avlöningsstatens ikraftträdande eller, såvitt angår innehavare av befattning, som därefter tillträdes, vid tillträde till befattningen stadgat.

Härjämte skulle förklaras,

att ovan nämnda villkor och bestämmelser skola i tillämpliga delar gälla i fråga om de ämneslärare, vilka till äventyrs komma att uppföras å övergångsstat;

att envar, som med eller efter ingången av år 1919 tillträder befattning vid skeppsgosseskola, skall vara pliktig underkasta sig ovan nämnda villkor och bestämmelser; samt

att de förutvarande ordinarie befattningshavare, vilka icke före den 1 november 1918 anmäla, att de vilja underkasta sig ny avlöningsstat och därvid fästade villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem enligt dittills gällande ordinarie stater tillkommande avlöningsförmåner.

Ifrågavarande villkor och bestämmelser hava icke givit utskottet anledning till annan erinran, än som betingas av vad utskottet i denna dag avgivet utlåtande föreslagit i fråga om förflyttningsskyldighet för lärarpersonal vid de allmänna läroverken m. fl. läroanstalter. På grund härav böra även för nu ifrågavarande lärarpersonal följande villkor och bestämmelser stadgas i fråga om ändrad tjänstgöringsskyldighet, förflyttning till annan tjänst, förening av tjänster m. m., nämligen

att befattningshavare skall, därest vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden vid en blivande omorganisation av skeppsgosseskolorna eller eljest kan varda stadgad, vara pliktig att, med bibehållande av den tjänstegrad och den avlöning han innehar, efter nya eller förändrade föreskrifter sköta de med befattningen förenade göromål;

att befattningshavare vidare skall, likaledes med bibehållande av den tjänstegrad och den avlöning han innehar, vara pliktig att, vid en möjligen inträdande förändrad organisation av undervisningsväsendet även som eljest, då Kungl. Maj:t, med hänsyn till undervisningsväsendets behov, efter vederbörandes hörande, prövar sådant nödigt, låta sig förflyttas till annan befattning inom undervisningsväsendet, dock att befattningshavare, som varder förflyttad till annan ort, skall vara berättigad att av statsverket erhålla skälig ersättning för flyttningskostnad till det belopp, Kungl. Maj:t för varje särskilt fall bestämmer;

att befattningshavare skall vara skyldig underkasta sig de ändrade bestämmelser, som kunna varda stadgade rörande den änke- och pupillkassa han tillhör;

att befattningshavare vidare skall vara skyldig underkasta sig de bestämmelser, som må bliva föreskrivna till elevernas skyddande mot smittosam lungdot;

att med ordinarie befattning icke må förenas annan tjänst å rikets, riksdagens eller kommunens stat;

att med ordinarie befattning ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är försett med Kungl. Maj:ts oktroj eller blivit registrerat såsom aktiebolag,

eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning av vad det slag det vara må, så framt ej vederbörande stationsbefälhavare, uppå därom gjord framställning, finner uppdraget eller befattningen utan hinder för tjänstgöringen vid skeppsgosseskolan kunna få mottagas och tills vidare bibehållas.

I övrigt har Kungl. Maj:ts i denna punkt behandlade förslag icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) med iakttagande av ovan angiven ändring godkänna i statsrådsprotokollet över sjöförvarsärenden den 22 mars 1918 förordade villkor och bestämmelser för åtnjutande av de i staterna för nämnda skeppsgosseskolor upptagna avlöningsförmåner;

b) förklara,

att de under a) omnämnda villkor och bestämmelser skola i tillämpliga delar gälla i fråga om de ämneslärare, vilka till äventyrs komma att uppföras å övergångsstat;

att en var, som med eller efter ingången av år 1919 tillträder befattning vid skeppsgosseskola, skall vara pliktig underkasta sig ovannämnda villkor och bestämmelser; samt

att de förutvarande ordinarie befattningshavare, vilka icke före den 1 november 1918 anmäla, att de vilja underkasta sig ny avlöningsstat samt därvid fästade villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem enligt dittills gällande ordinarie stat tillkommande avlöningsförmåner;

c) medgiva, att ålderstilläggen för de å skeppsgosseskolornas stater upptagna befattningshavarna må utgå från det under riksstatens femte huvudtitel uppförda ordinarie anslaget till ålderstillägg;

d) föreskriva,

att rektor vid skeppsgosseskola skall tillhöra elementarlärarnas nya änke- och pupillkassa;

att ordinarie ämneslärare vid skeppsgosseskola skall tillhöra folkskollärarnas änke- och pupillkassa; samt

att nuvarande innehavare av rektorsbefattning vid skeppsgosseskola, därest han kvarstår i tjänst vid tiden för den nya lönestatens ikraftträdande, ävensom nuvarande innehavare av skollärartjänst vid skeppsgosseskola, som övergår till den nya staten, skola i fråga om änke- och pupillpensionering fortfarande tillhöra flottans pensionskassa;

Naturaunderhåll åt personal vid flottan.

[10.]

2:o) Under punkt 10 av femte huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i riksstaten för år 1919 öka förslagsanslaget till naturaunderhåll åt personal vid flottan, nu 2,121,659 kronor, med 29,422 kronor till 2,151,081 kronor.

Vidare har Kungl. Maj:t i den till riksdagen avlätna propositionen nr 341 med ändring av nämnda framställning föreslagit riksdagen att i riksstaten för år 1919 öka förslagsanslaget till naturaunderhåll åt personal vid flottan, nu 2,121,659 kronor, med 20,422 kronor till 2,142,081 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 130—136 av det vid statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet.

Utskottets yttrande.

Ifrågavarande anslag har för år 1919 beräknats enligt hittills följda grunder. På grund av riksdagens beslut i fråga om skeppsgosseutbildningens omorganisation kan anslaget undergå en minskning med 9,000 kronor, varjämte till följd av det utav riksdagen bifallna förslaget om inrättande av en ny lägre underofficersgrad en ytterligare minskning av anslagsbeloppet kan ske med 24,570 kronor. Anslaget kommer härigenom att för år 1919 uppgå till 2,117,511 kronor eller 4,148 kronor mindre, än som för innevarande år upptagits.

Till mötande av de på grund av rådande kristid uppkomna kostnaderna har å extra stat beräknats en förstärkning av anslaget för år 1919 med 45 procent av det ordinarie anslagets belopp eller med 952,880 kronor.

Vad därjämte föreslagits i fråga om ersättning till uppbornsmän vid marinens matinrättningar, har icke givit utskottet anledning till erinran.

Med anledning av vad utskottet sålunda anfört, får utskottet beträffande förevarande ordinarie anslag hemställa,

att riksdagen må i riksstaten för år 1919 minska förslagsanslaget till naturaunderhåll åt personal vid flottan, nu 2,121,659 kronor, med 4,148 kronor till 2,117,511 kronor.

3:o) Med anledning av Kungl. Maj:ts framställning i punkt 11 av förevarande huvudtitel får utskottet, under hänvisning till vad utskottet under närmast föregående punkt anfört, hemställa,

att riksdagen må till *förstärkning av ordinarie förslagsanslaget till naturaunderhåll åt personal vid flottan* på extra stat för år 1919 bevilja ett förslagsanslag, högst, 952,880 kronor.

Förstärkning av förslagsanslaget till naturaunderhåll åt personal vid flottan.

[11.]

4:o). Under punkt 12 av femte huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i riksstaten för år 1919 öka reservationsanslaget till flottans nybyggnad och underhåll, nu 3,162,900 kronor, med 104,650 kronor till 3,267,550 kronor.

Flottans nybyggnad och underhåll.

[12.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till det vid statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet sid. 137—149.

Vid beräkningen av förevarande anslag för år 1919 hava de i propositionen nr 60 till 1914 års senare riksdag angivna grunderna i huvudsak vunnit tillämpning.

Utskottets yttrande.

Det år 1914 beräknade utgiftsbehovet för år 1919 under detta anslag utgör 3,188,100 kronor. Genom av 1917 års riksdag företagna jämkningar i kostnadsberäkningarna kommer detta belopp att ökas med 3,250 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag upptager emellertid för år 1919 även följande nya anslagsbehov:

för uppehållande av trafiken Skeppsholmen—Skeppsbron	kronor	25,200: —
» avlöning åt viss personal vid arbetarköket å Stockholms varv	»	10,000: —
» bestridande av vissa mindre utgifter	»	50,000: —
	Summa kronor	85,200: —

Då utskottet tillstyrkt Kungl. Maj:ts förslag om uppförande å marin-ingenjörskårens stat av vissa befattningar samt detta förslag numera vunnit riksdagens godkännande, kan förevarande anslag minskas med 9,000 kronor.

Anslagsbehovet för år 1919 skulle alltså komma att uppgå till (3,188,100 + 3,250 — 9,000 + 85,200 =) 3,267,550 kronor.

Till mötande av de utav kristiden föranledda kostnadsökningarna har till förstärkning av förevarande anslag under år 1919 äskats å extra

stat ett belopp av 965,300 kronor, ungefärligen motsvarande 30 procent av det ordinarie anslaget belopp.

Då utskottet icke funnit anledning till erinran mot vad Kungl. Maj:t i förevarande punkt föreslagit, får utskottet i avseende å det ordinarie anslaget hemställa,

att riksdagen må i riksstaten för år 1919 öka reservationsanslaget till flottans nybyggnad och underhåll, nu 3,162,900 kronor, med 104,650 kronor till 3,267,550 kronor.

Förstärkning
av reservationsanslaget
till flottans
nybyggnad
och underhåll.

5:o) Under hänvisning till vad uti närmast föregående punkt anförts, får utskottet, med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag under punkt 13, hemställa,

att riksdagen må till förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till flottans nybyggad och underhåll på extra stat för år 1919 bevilja ett förslagsanslag, högst, 965,300 kronor.

[13.]

Flottans
krigsberedskap
och övningar.

6:o) Kungl. Maj:t har under punkt 23 av denna huvudtitel föreslagit riksdagen att i riksstaten för år 1919 höja reservationsanslaget till flottans krigsberedskap och övningar, nu 3,828,000 kronor, med 134,000 kronor till 3,962,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i till riksdagen avlåten proposition nr 341 angående omorganisation av skeppsgosseutbildningen med ändring av berörda framställning föreslagit riksdagen att i riksstaten för år 1919 öka ifrågavarande anslag med 108,000 kronor till 3,936,000 kronor;

Beträffande utredningen rörande detta anslag får utskottet hänvisa dels till det vid statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet sid. 181—189, dels ock till det vid propositionen nr 341 fogade statsrådsprotokollet.

Utskottets
yttrande.

Den av Kungl. Maj:ts såsom erforderlig senast beräknade förhöjningen å förevarande anslag utgör 108,000 kronor. I detta belopp ingår en summa av 25,000 kronor för bestridande av kostnader på grund av förhöjningen i dagtraktamenten, vilken av innevarande års riksdag beslutats. Då emellertid kostnaderna härför skola bestridas av ett av riksdagen särskilt för ändamålet anvisat anslag, behöver någon förhöjning av nu ifrågavarande anslag av den angivna anledningen icke ske.

Kostnadsökningen under anslaget kan härigenom begränsas till 83,000 kronor, vilken höjning utskottet ansett sig böra tillstyrka.

Såsom förstärkning av detta anslag har å extra stat för år 1919 äskats ett belopp av 1,180,000 kronor, ungefär motsvarande 30 procent av det ordinarie anslaget. Genom begränsningen i det ordinarie anslaget torde emellertid även förstärkningsanslaget kunna något begränsas och följaktligen upptagas med 1,165,000 kronor.

Med anledning av Kungl. Maj:ts i denna punkt framställda förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må i riksstaten för år 1919 höja reservationsanslaget till flottans krigsberedskap och övningar, nu 3,828,000 kronor med 83,000 kronor till 3,911,000 kronor.

7:o) Under hänvisning till vad utskottet under närmast föregående punkt anfört, hemställer utskottet,

att riksdagen må till förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till flottans krigsberedskap och övningar på extra stat för år 1919 bevilja ett förslagsanslag, högst, 1,165,000 kronor.

8:o) I punkt 69 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för arvoden åt vid skeppsgossekåren i Marstrand anställda personer samt medicamenter, bad m. m. på extra stat för år 1919 bevilja ett förslagsanslag, högst, 14,575 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 341 angående omorganisation av skeppsgosseutbildningen m. m. med ändring i ovannämnda framställning föreslagit riksdagen att för ifrågavarande ändamål på extra stat för år 1919 bevilja ett förslagsanslag, högst, 12,475 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa dels till det vid statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet sid. 278—280, dels ock till det propositionen nr 341 bifogade statsrådsprotokollet.

För ifrågavarande ändamål har för innevarande år beviljats ett extra anslag å 11,950 kronor.

Ökningen å det i statsverkspropositionen beräknade anslaget för år 1919 hänför sig till följande poster:

Höjning av det för medicamenter och bad beräknade beloppet	kronor 1,300: —
Kostnader för tandvård	» 500: —
Hyra för mässlokaler	» 850: —

Summa kronor 2,650: —

Förstärkning av anslaget till flottans krigsberedskap och övningar.

Arvoden åt vid skeppsgossekåren i Marstrand anställda personer samt medicamenter, bad m. m. [69.]

Utskottets yttrande.

Anslaget har följaktligen i statsverkspropositionen av Kungl. Maj:t upptagits med (11,950 + 2,625 =) 14,575 kronor. På grund av skeppsgosseutbildningens omorganisation har emellertid detta anslagsbelopp ansetts kunna nedsättas med 2,100 kronor till 12,475 kronor.

Med tillstyrkande av detta förslag får utskottet hemställa,

att riksdagen må för *arvoden åt vid skeppsgossekåren i Marstrand anställda personer samt medikamenter, bad m. m.* på extra stat för år 1919 bevilja ett förslagsanslag, högst, 12,475 kronor.

Hyresutgifter.

[74.]

9:o) Under punkt 74 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till bestridande av vissa hyresutgifter under femte huvudtiteln på extra stat för år 1919 bevilja ett förslagsanslag, högst, 57,600 kronor.

Utredningen i ärendet förekommer å sid. 289—292 av statsrådsprotokollet.

Utskottets
yttrande.

Anslaget är avsett för bestridande av följande hyresutgifter:

till förhyrande av lokaler för marinförvaltningen	43,000	kronor
» » » » » sjökrigshögskolan	8,000	»
» » » » » kustartilleriets chefsexpedition	3,000	»
» hyresbidrag till sjöunderofficerssällskapet i Karlskrona	1,000	»
» » » flottans varvs verkmästarförening i Karlskrona	800	»
» » » underofficerskorpralssällskapet i Karlskrona	600	»
» » » marinens varvsarbetare	1,200	»

eller tillhopa 57,600 kronor.

Med undantag för sistnämnda post utgå dessa kostnader även för innevarande år, dock att hyresbidraget till underofficerssällskapet i Karlskrona nu ansetts kunna minskas från 1,200 till 600 kronor.

Hyresbidraget till marinens varvsarbetare har ansetts böra utgå även för innevarande år och därför upptagits å 1918 års tilläggsstat.

Av utredningen i ärendet framgår, att varvschefen i Stockholm i sitt yttrande över framställningen om hyresbidrag till marinens varvsarbetare i Stockholm framhållit, att den lokal, vilken förut stått varvsarbetareförbundet till buds, hade blivit använd till missledande framställningar och till bedrivande av en mot varvsdriften vid örlogsvarven direkt riktad fientlig agitation.

Med hänsyn dels till detta varvschefens yttrande, dels till de konsekvenser ett bifall till förevarande framställning kunna tänkas medföra, har utskottet icke kunnat undgå att ställa sig tveksamt i förevarande fråga. På grund av vad departementschefen i ärendet anfört har dock utskottet ansett sig kunna tillstyrka det äskade anslagets beviljande. Utskottet vill dock härvid uttala, dels att utskottet förutsätter, att, på sätt departementschefen ifrågasatt, erforderliga åtgärder vidtagas för att de missförhållanden, som tidigare enligt varvschefens uppgift förekommit, icke för framtiden må upprepas, dels att, därest framställning om liknande bidrag från andra sammanslutningar skulle komma att göras, sådan framställning bör av riksdagen bifallas endast där särskilt tungt vägande skäl därför kunna anses föreligga.

Med anledning av vad utskottet sålunda anfört, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *bestridande av vissa hyresutgifter under femte huvudtiteln* på extra stat för år 1919 bevilja ett förslagsanslag, högst, 57,600 kronor.

10:o) Uti punkt 87 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avvaktan på den proposition angående beviljande av anslag till tillfällig löneförbättring åt viss lärarpersonal vid marinen tillhörande läroanstalter, Kungl. Maj:t kunde komma att till riksdagen avlåta, för berörda ändamål bland de extra förslagsanslagen å femte huvudtiteln för år 1919 beräkna ett belopp av 15,000 kronor.

Tillfällig löneförbättring åt viss lärarpersonal vid marinen tillhörande undervisningsanstalter.

[87.]

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten, den 30 april 1918 dagtecknad proposition (nr 414), under åberopande av propositionen bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över sjöförvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels medgiva, att tillfällig löneförbättring under år 1919 må enligt nedan angivna grunder utgå till lärarpersonal vid sjökrigsskolan och vid navigationsskolorna i riket, med rätt för Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter, som för tillämpning av dessa grunder må befinnas erforderliga:

1) Delaktighet i den tillfälliga löneförbättringen tillkommer den, som under år 1919 eller någon del av nämnda år är anställd i egenskap av lektor eller lärare i fysik eller franska språket vid sjökrigsskolan eller såsom föreståndare, ordinarie eller extra lärare vid någon av rikets navigationsskolor.

2) Den tillfälliga löneförbättringen utgår med följande belopp, som beräknas för helt år, där ej annorledes här nedan sägs:

vid sjökrigsskolan:

till lektor i 1:a—4:e lönegraderna	med 400 kronor
» » » 5:e lönegraden	» 300 »
» lärare i fysik	» 300 »
» » » franska språket	» 300 »

vid navigationsskolorna:

till föreståndare med begynnelseavlöning av 5,000 kronor samt 2 ålderstillägg	med 400 kronor
» föreståndare med begynnelseavlöning av 5,000 kronor samt 1 ålderstillägg	» 600 »
» föreståndare med begynnelseavlöning av 5,000 kronor utan ålderstillägg	» 600 »
» föreståndare med begynnelseavlöning av 4,500 kronor	» 600 »
» ordinarie lärare	» 600 »
» extra lärare i sjökaptens-, styrmans- samt 1:a och 2:a maskinistklasserna med 15 kronor för veckotimme,	
» extra lärare i skepparklasserna vid navigationsskolorna i Stockholm, Göteborg, Malmö och Härnösand med 10 kronor för veckotimme,	
» extra lärare i 3:e maskinistklasserna och i skepparklassen vid navigationsskolan i Kalmar med 300 kronor för hela undervisningskursen, och	
» extra lärare i hälso- och förbandslära med 1 krona för undervisningstimme;	

dock att tillfällig löneförbättring för extra lärare i intet fall må överstiga 300 kronor för varje lärare och ej heller utgå till den, som samtidigt från annan tjänst åtnjuter tillfällig löneförbättring av statsmedel, uppgående till minst 300 kronor, ävensom att den befattningshavare, som från annan tjänst erhåller sådan löneförbättring till lägre belopp än 300 kronor, må för tjänstgöring vid navigationsskola uppbära tillfällig löneförbättring allenast till så stort belopp, att den sammanlagda löneförbättringen uppgår till högst 300 kronor för år.

3) Den tillfälliga löneförbättringen utgår till befattningshavare i samma ordning som lönen vid tjänsten eller, där avlöningen vid tjänsten utgår i form av arvode, i samma ordning som detta;

dels ock för bestridande av kostnaderna för omförmälda löneförbättring på extra stat för år 1919 anvisa ett förslagsanslag av 21,000 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokoll.

Kungl. Maj:ts här framlagda förslag avser att bereda tillfällig löneförbättring åt sådan lärarpersonal vid marinen, vilkens löner icke definitivt reglerats.

Utskottets
yttrande

Förslaget överensstämmer i huvudsak med vad som av nästföregående års riksdag godkänts.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag får utskottet hemställa,

att riksdagen må

1:o) medgiva, att tillfällig löneförbättring under år 1919 må enligt nedan angivna grunder utgå till lärarpersonal vid sjökrigsskolan och vid navigations-skolorna i riket, med rätt för Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter, som för tillämpning av dessa grunder må befinnas erforderliga:

1) Delaktighet i den tillfälliga löneförbättringen tillkommer

den, som under år 1919 eller någon del av nämnda år är anställd i egenskap av lektor eller lärare i fysik eller franska språket vid sjökrigsskolan eller såsom föreståndare, ordinarie eller extra lärare vid någon av rikets navigationsskolor.

2) Den tillfälliga löneförbättringen utgår med följande belopp, som beräknas för helt år, där ej annorledes här nedan sägs:

vid sjökrigsskolan:

till lektor i 1:a—4 lönegraderna	med 400 kronor
» » » 5:e lönegraden	» 300 »
» lärare i fysik	» 300 »
» » » franska språket	» 300 »

vid navigationsskolorna:

till föreståndare med begynnelseav- löning av 5,000 kronor samt 2 ålderstillägg	med 400 kronor
» föreståndare med begynnelseav- löning av 5,000 kronor samt 1 ålderstillägg	» 600 »

- till föreståndare med begynnelseavlö-
ning av 5,000 kronor utan ålders-
tillägg ..... med 600 kronor
- » föreståndare med begynnelseavlö-
ning av 4,500 kronor ..... » 600 »
- » ordinarie lärare ..... » 600 »
- » extra lärare i sjökaptens-, styrmans- samt 1:a och
2:a maskinistklasserna med 15 kronor för vecko-
timme,
- » extra lärare i skepparklasserna vid navigationssko-
lorna i Stockholm, Göteborg, Malmö och Härnö-
sand med 10 kronor för veckotimme,
- » extra lärare i 3:e maskinistklasserna och i skep-
parklassen vid navigationsskolan i Kalmar med
300 kronor för hela undervisningskursen, och
- » extra lärare i hälso- och förbandslära med 1 krona
för undervisningstimme;

dock att tillfällig löneförbättring för extra lärare
i intet fall må överstiga 300 kronor för varje lärare
och ej heller utgå till den, som samtidigt från annan
tjänst åtnjuter tillfällig löneförbättring av statsmedel,
uppgående till minst 300 kronor, ävensom att den be-
fattningshavare, som från annan tjänst erhåller sådan
löneförbättring till lägre belopp än 300 kronor, må
för tjänstgöring vid navigationsskola uppbära tillfällig
löneförbättring allenast till så stort belopp, att den
sammanlagda löneförbättringen uppgår till högst 300
kronor för år.

3) Den tillfälliga löneförbättringen utgår till be-
fattningshavare i samma ordning som lönen vid tjän-
sten eller, där avlöningen vid tjänsten utgår i form av
arvode, i samma ordning som detta;

2:o) för bestridande av kostnaderna för omförmälda
löneförbättring på extra stat för år 1919 anvisa ett
förslagsanslag av 21,000 kronor.

Ålderstillägg
för personalen
vid nautisk-
meteorolo-
giska byrån
m. m.

11:o) Kungl. Maj:t har under punkt 86 av denna huvudtitel före-
slagit riksdagen att i avvaktan på den proposition rörande omorganisa-
tionen av kommerskollegium, Kungl. Maj:t kunde komma att till riks-
dagen avlåta, i riksstaten för år 1919 uppföra förslagsanslaget till ålders-

tillägg för personalen vid undervisningsanstalterna för sjöfart och nautisk-meteorologiska byrån, nu 13,000 kronor, med ett belopp av 2,000 kronor under ändrad benämning: »Ålderstillägg för personalen vid nautisk-meteorologiska byrån, förslagsanslag» 2,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten, den 26 april 1918 dagtecknad proposition (nr 410), under åberopande av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över sjöförsvärens ärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att i riksstaten för år 1919 under femte huvudtiteln, avdelningen Handeln, uppföra å ordinarie stat följande anslag, nämligen:

till navigationsskolorna	kronor 185,620: —
» navigationslärarkursen, reservationsanslag	» 2,200: —
» ålderstillägg för personalen vid undervisningsanstalterna för sjöfart och nautisk-meteorologiska byrån, förslagsanslag	» 13,000: —

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

Kungl. Maj:ts förslag är föranlett därav, att någon framställning rörande omorganisation av kommerskollegium icke förelagts innevarande års riksdag, varför de här angivna anslagen i 1919 års stat ansetts böra upptagas med samma belopp som för innevarande år.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må i riksstaten för år 1919 under femte huvudtiteln uppföra å ordinarie stat följande anslag, nämligen:

till navigationsskolorna	kronor 185,620: —
» navigationslärarkursen, reservationsanslag	» 2,200: —
» ålderstillägg för personalen vid undervisningsanstalterna för sjöfart och nautisk-meteorologiska byrån, förslagsanslag	» 13,000: —

12:o) I en till riksdagen avlåten, den 3 maj 1918 dagtecknad proposition (nr 413), vilken hänvisats till förberedande behandling av stats-

Bihang till riksdagens protokoll 1918. 6 saml. 93 häft. (Nr 199.)

3

Utskottets
yttrande.

Förstärkning
av anslaget
till naviga-
tionskolorna.

utskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över sjöförsvärsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels till förstärkning av ordinarie anslaget till navigationsskolorna för år 1918 å tilläggsstat till riksstaten för samma år bevilja ett förslagsanslag, högst, 21,000 kronor;

dels ock till förstärkning av ordinarie anslaget till navigationsskolorna för år 1919 på extra stat för samma år bevilja ett förslagsanslag, högst, 21,000 kronor.

Beträffande utredning rörande detta anslagsbehov får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

Utskottets
yttrande.

Ifrågavarande anslag är avsett för mötande av de utav kristiden förorsakade merkostnaderna.

Förslaget har icke givit utskottet anledning till erinran, och får utskottet beträffande 1919 års anslag hemställa,

att riksdagen må *till förstärkning av ordinarie anslaget till navigationsskolorna för år 1919* på extra stat för samma år bevilja ett förslagsanslag, högst, 21,000 kronor.

Anslag å 1918 års tilläggsstat.

Förstärkning
av anslaget
till beklädnad
åt sjömans-
och skepps-
gossekårearna.

13:o) Uti den till riksdagen den 14 januari 1918 avlätna propositionen med förslag till tilläggsstat för år 1918 (nr 2) har Kungl. Maj:t, under åberopande av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över sjöförsvärsärenden för samma dag, i punkten 3 under femte huvudtiteln föreslagit riksdagen att till förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till beklädnad åt sjömans- och skeppsgossekårearna å tilläggsstat för år 1918 bevilja ett förslagsanslag, högst, 381,500 kronor.

Utredningen rörande förevarande punkt återfinnes å sid. 4 av sistnämnda statsrådsprotokoll.

Utskottets
yttrande.

Det här äskade anslaget är avsett för mötande av de utav rådande kristid förorsakade kostnadsökningarna under det för år 1918 för ifrågavarande ändamål beviljade anslaget.

På grund av riksdagens beslut om inrättande av en ny lägre underofficersgrad kan emellertid det nu begärda anslaget minskas med 35,235 kronor till 346,265 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till beklädnad åt sjömans- och skeppsgossekväverna* å tilläggsstat för år 1918 bevilja ett förslagsanslag, högst, 346,265 kronor.

14:o) Under punkt 29 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till *Hyresutgifter.* bestridande av hyresutgifter till marinens varvsarbetare å tilläggsstat för år 1918 bevilja ett förslagsanslag, högst, 1,200 kronor.

Utredningen rörande denna punkt återfinnes å sid. 48 av statsrådsprotokollet.

Under hänvisning till vad utskottet under punkt 9:o) anfört, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *bestridande av hyresutgifter till marinens varvsarbetare* å tilläggsstat för år 1918 bevilja ett förslagsanslag, högst, 1,200 kronor.

15:o) Under hänvisning till vad utskottet under punkt 12:o) här *Förstärkning av anslaget till navigationskolorna.* ovan anfört får utskottet i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag i propositionen nr 413 hemställa,

att riksdagen må till *förstärkning av ordinarie anslaget till navigationskolorna* för år 1918 å tilläggsstat för samma år bevilja ett förslagsanslag, högst 21,000 kronor.

Stockholm den 4 juni 1918.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar S. H. *Kvarnzélius*, O. M. *Strömberg*, G. M. H. *Ekelund*, J. *Nilsson*, H. F. *Lamm*, O. *Bergqvist*, C. G. *Ekman*, H. G. W. *Wrangel*, A. C. *Lindblad*, A. *Pers*, greve N. F. *Posse* och E. A. R. *Lillienau* samt

från andra kammaren: herrar H. *Andersson* i Skivarp, J. *Olofsson* i Digernäs, N. A. *Nilsson* i Kabbarp, C. *Persson* i Stallerhult, J. *Jönsson* i Revinge, O. *H:son Waldén*, G. *Odqvist*, J. A. *Ingvarson*, C. R. *Jansson* i Falun, K. A. *Tengdahl*, W. *Bäckström* och K. A. W. *Björck*.